K. SVENSKA VETENSKAPSAKADEMIENS ÅRSBOK FÖR ÅR 1951

SÄRTRYCK

STATENS ETNOGRAFISKA MUSEUM

ÅRSBERÄTTELSE FÖR 1950

STOCKHOLM
ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI AB

D. Statens etnografiska museum.

Personal.

Museets ordinarie personal har ej ändrats under året.

Under professor Lindbloms semester och tjänstledighet för utrikes resa (se nedan) har föreståndarebefattningen upprätthållits av museiassistenten docenten S. Linné.

Som deltidsanställt biträde för skrivgöromål etc. (anslag beviljat förra budgetåret) har fil. kand. B. Sommarström tjänstgjort.

Värmeledningsskötaren O. Lugn lämnade den 1 september på egen begäran sin tjänst och efterträddes av herr Alf Attersand, vilken tidigare i många år varit anställd vid Tekniska Museet.

Följande arkivarbetare ha av Arbetsmarknadsstyrelsen hänvisats till och tjänstgjort vid museet: f. d. professorn vid universitetet i Shanghai Yngve Laurell, herr Gustaf Larsson, båda hela året, de estniska flyktingarna dr phil. Ivar Paulson 20/3—31/12, f. d. sjökaptenen Johan Tomson 10/7—31/12, f. d. löjtnanten Helmar Lossman 17/7—20/11, fru Asta Pohlhausen 8/2—31/8, fru Frida Lepik 1/1—19/1, 24/5—23/6, 2/10—31/12 samt lettländska flyktingen fru Olga Garselis 22/7—31/12. Herr Tomson, fru Lepik och fru Garselis ha haft heltidstjänstgöring, prof. Laurell, herr Larsson och dr Paulson 3/4-tid, fru Pohlhausen ocb herr Lossman halvtidstjänstgöring.

Grevinnan fil. kand. Aare-Ruth Mörner fortsatte sin den 15/11 1949 påbörjade tjänstgöring (provtjänstgöring t. o. m. den 2/2). Under tiden 2/5—31/5 tjänstgjorde hon ånyo (halvtid) och for sedan för studier till Sydamerika. Hon har varit sysselsatt med katalogisering och bearbetning av en gammal etnografisk samling från Brasilien och kunde under sin sista tjänstgöringsperiod avlönas tack vare ett anslag från Humanistiska Fonden, redovisat nedan.

Lokalförhållanden.

Byggnadsstyrelsen har även detta år gett prov på välvilligt intresse för museet. Den har sålunda låtit ommåla två rum i kansliet, låtit putsa och måla hela byggnad 2 utvändigt samt invändigt trappuppgångarna och två rum på södra gaveln. I utställningsbyggnaden ha galleriet i bottenvåningen samt södra trappuppgångarna, två utställningsrum och ett arbetsrum ommålats. Härtill kommer målning av några väggfasta nya utställningsmontrer m. m.

Verksamheten under året.

Föreståndarens tid har, som vanligt, till största delen upptagits av löpande ärenden, tjänsteskrivelser, en med åren växande utländsk korrespondens, besök av studerande och andra, som önskat litteraturanvisningar eller bestämning av och uppgifter om föremål m. m. Han har kompletterat uppgifter i äldre kataloger men har tyvärr endast i ringa grad hunnit katalogisera nyförvärv.

Under tiden 30/3—6/4 åtnjöt föreståndaren tjänstledighet med bibehållen lön och tillika statligt reseanslag för att i egenskap av medlem av Internationella Afrikainstitutets exekutiva råd deltaga i dettas sammanträde i Amsterdam. Han gjorde därvid studier i bl. a. Indisch Instituut i Amsterdam och i Rijksmuseum voor Volkenkunde i Leiden. 19/9—22/9 gjorde han en inrikes tjänsteresa till museerna i Malmö, Lund och Kristianstad för studium av etnografiskt material därstädes, främst äldre sådant. Särskilt Lunds Universitets Historiska Museums »kuriosakabinett» innehåller åtskilliga intressanta gamla föremål.

Föreståndaren har fortsatt sin undervisning i allmän och jämförande etnografi vid Stockholms Högskola, i form av seminarieövningar i museet, 15 under vår- och 13 under höstterminen. Fil. kand. Gösta Webe och dr rer. pol. Karl Malmsten ha avlagt fil. lic.-examen i ämnet medan herrar K. G. Hultén, H. Pohlhausen och H. G. Hvarfner, fru Eva Lagerkvist och fröken Lizzie Nyrén ha tenterat för olika betyg i fil. kand.-examen. Tilläggas må här kanske även att föreståndaren hållit 10 föreläsningar över kultur och natur i Afrika i Stockholms Arbetareinstitut.

Museiassistenten Linné har som tidigare deltagit i löpande göromål, utfört katalogiseringsarbeten samt varit arbetsledare för arkivarbetarna. På egen bekostnad deltog han under sin semester i Congresso Internazionale di Preistoria i Florens och Neapel och var därvid i tillfälle att företa studier i flera arkeologiska museer samt i de etnografiska museerna i Florens, Rom, Zürich och Basel.

E. o. museiassistenten docenten G. Montell har huvudsakligen varit sysselsatt med föremålsvård, ledning av textilkonserveringen, katalogisering samt med museets interna bokföring. Han har utfört planeringen och uppställningen av årets tillfälliga indiska utställning samt har påbörjat vissa omflyttningar i den permanenta utställningen. I samband med den stora kinesiska utställningen i danska konstindustrimuseet besökte han två gånger Köpenhamn och höll därvid föredrag.

Museibiträdet fröken I. Törnblom har utfört de skiftande arbeten, som nämnts i föregående års berättelser, utländsk korrespondens, registrering av nyförvärv m. m. I samband med redigeringen

av tidskriften Ethnos har hon skött bokföring, försäljning, korrekturläsning, korrespondens m. m.

Fröken Törnblom har i sitt arbete biträtts av fil. kand. B. Sommarström, vilken huvudsakligen utfört renskrivning av kataloger och korrespondens, katalogisering och märkning av föremål, fotografering och diverse löpande göromål.

Museibiträdet G. Nykvist och vaktmästare G. Holm ha fortsatt samma göromål, som tidigare år angivits. Reparationerna i byggnaderna nödvändiggjorde betydande omflyttningar av samlingar och i samband därmed utfördes omgrupperingar i magasinslokalerna. Monteringarna av de tillfälliga utställningarna (nämnda nedan) ha verkställts av hr Nykvist, som även utfört vissa omändringar i utställningslokalerna. För alla härför erforderliga snickeriarbeten, såsom montrer och ramar, har hr Holm svarat.

Personal, avlönad genom Arbetsmarknadsstyrelsen: Professor Laurell har utfört katalogiserings- och översättningsarbeten. Hr Larsson har i huvudsak varit sysselsatt med samma arbeten som föregående år. Dr phil. Paulson har katalogiserat bl. a. 1,300 föremål ur de samlingar från Nordasien, som hemfördes av Vegaexpeditionen 1880. Endast enkla förteckningar ha tidigare funnits över dessa. Han har dessutom gjort översättningar från ryska. Sjökapten Tomson har utfört uppklistringar för klipparkivet samt kartritningsarbeten och löjtnant Lossman teckningar och laveringar för publikationer, kataloger och för utställningsändamål. Fruarna Lepik och Garselis ha konserverat textilier och uppmonterat peruanska vävnader. Fru Pohlhausen har kompletterat lappkataloger, gjort översättningar m. m.

Samlingarna.

Gåvor i form av föremål.

Amerika.

Genom en frikostig givare, som önskar vara okänd och som tidigare vid upprepade tillfällen överlämnat synnerligen värdefulla gåvor, ha de fornperuanska samlingarna erhållit det största och i alla avseenden mest betydande tillskottet under museets hela tillvaro. Samlingen, som huvudsakligen härrör från gravar på Perus kust, omfattar mer än 600 nummer och bland dem märkas praktfulla och väl bevarade dräkter och fjädermantlar, dräktdelar, väskor, slungor och andra textilier, målade vävnader, *quipus* (knuträkningar), vapen och redskap av silver, brons, sten och ben samt skålar, vaser, sjalnålar och andra prydnader av silver. Av träföremål märkas 48 bägare, *kerus*, rikt dekorerade med lackmålningar, skålar, vävredskap m. m. Mumiesvepningar och huvuden att sättas utanpå mumiepaketen illustrera det fornperuanska gravskicket. Många av dessa föremålsgrupper voro tidigare alls

icke representerade i museet, men genom denna gåva kan den materiella kulturen inom ett av Fornamerikas mest betydande kulturområden allsidigt belysas.

Plantageägaren Erik T. Lindgren, Asunción, Paraguay, en av museets gamla vänner, har förärat arkeologiska föremål, bl. a. en stor gravurna från Villa Elisa samt fyra stenyxor och en stenmortel från Estancia Hermosa. Han har dessutom kompletterat sina tidigare etnografiska gåvor med 21 föremål från lengua. Bland dessa märkas en vävstol med väv, en vackert mönstrad bärsäck av caraguatá-fibrer, vattenkrukor samt kalebasser med stjärnformigt utskurna lock. I gåvan ingår även en praktfull mateskål av silver med två sugrör.

Herr Lindgrens syster, fröken Thérèse Lindgren, Stockholm, har skänkt 4 spetsdukar från indianer i katolsk mission, Paraguay.

Forskningsresanden Rolf Blomberg har skänkt etnografiska föremål från sin senaste expedition i Ecuador: öron- och näsprydnader av fjädrar från cofánes-indianer vid Rio San Miguel, tre halsband av tänder, musselskal, frön m. m. från siuna-indianer vid Rio Eno, provinsen Napo Pastaza, samt en stor panflöjt från otavalo-indianer i provinsen Imbabura. Han har även överlämnat arkeologiskt material. Här märkas 5 lerkärl, 3 sten- och 3 bronsyxor samt 225 ornerade sländtrissor från Guano, prov. Chimborazo, ett stort lerkärl i form av en ytterligt stiliserad människofigur från Sucre, prov. Tungurahua, och över 100 delvis vackert ornerade sländtrissor från Bajo Pechiche, prov. Manabi. Se vidare under »Inköp».

Styrelsen för Prins Eugens Waldemarsudde har genom intendenten fil. dr Gustaf Lindgren överlämnat en gravurna från Chancay, Peru.

Ytterligare gåvor från Amerika ha lämnats av:

Professorskan Elsa Rosenius-Andersson, en liten stenfigur utan huvud från Peru, troligen kolonialtid;

fru Ellen Campaña, Quito, genom herr Rolf Blomberg, 2 arkeologiska lerkärl från Pillaro, prov. Tungurahua, Ecuador;

Värmlands Museum, Karlstad, genom intendenten Gösta von Schoultz, 3 arkeologiska lerkärl från Chiriquí, Panama;

señor Carlos Hofmann, Argentina, en rökpipa av ben från tehuelcher, Argentina;

lärarinnan fröken Gärda Chambert, ett litet lerkärl, troligen från mission i sv. Förenta Staterna.

Asien.

Nordasien.

F. d. rektorn Sanfrid Welin, Skara, har förärat en valrossbet med inristningar, sannolikt från korjaker.

Öst- och Centralasien.

Mr U. A. Casal, Kobe, Japan, som under de senaste åren bidragit med flera artiklar i museets tidskrift Ethnos, har skänkt 10 st. votivtavlor *(e-ma)* från japanska tempel samt ett manuskript behandlande deras användning. Konsulinnan Maria Gerdts har överlämnat två stora japanska broderier med krigarfigurer, troligen avsedda för utsmyckningen av en teater eller akrobattribun.

Hedinexpeditionen har för museets räkning inlöst följande föremål från Kina: jacka och kjol till kvinnodräkt, ask av snidat ben, för opium, bronsmynt (Wang Mang), arkeologisk brons i form av kinesisk cittra (Sung?) samt en bälthake av jade i form av samma slags musikinstrument. Vidare har Hedinexpeditionen skänkt 2 små broderade dräkter av gult siden, vilka på 1700-talet använts av barn tillhörande kejsarfamiljen.

Dr Sven Hedin har skänkt en stor inramad lamaistisk tempelmålning, som han 1896 förvärvade i klostret Kumbum. Den återger en gudaförsamling med den lamaistiska kyrkans reformator Tsong-kha-pa som centralfigur.

Hovrättsnotarien C. G. Lindgren, Stockholm, har donerat en samling tibetanska skrifter av lamaistiskt innehåll.

Två delar av ett kinesiskt numismatiskt arbete ha överlämnats av f. d. missionären pastor J. Th. Sandberg, Gripenberg, och en kinesisk världskarta i sex blad (antagligen från 1800-talets senare hälft) av f. d. missionären J. E. Lindberg, Stockholm. Docent G. Montell har skänkt ett mexikanskt pesomynt, som var gångbart i Kina och givit upphov till den gängse benämningen »dollar mex.» för den tidigare kinesiska myntenheten.

Indien—Indonesien.

H. K. H. Prins Wilhelm har donerat fyra större klumpmynt av silver från Siam.

Från meofolket, Tonkin, har professor O. Janse, Paris, överlämnat tre fingerringar och en öronring av silver.

Konsulinnan Ethel Bolinder har utökat sina tidigare donationer med 77 föremål från Indien. Samlingen omfattar huvudsakligen keramik och korgar och förvärvades på 1880-talet av hennes framlidne make konsul Christian Bolinder. Se vidare under »Afrika».

Hedinexpeditionen har skänkt en större dekorativ nordindisk tempellampa av brons och herr Verner Lidvall, Peshavar, Pakistan, ett lerkärlsfragment från den tidiga Induskulturen.

Forskningsresanden Rolf Blomberg har överlämnat 3 sköldar från Celebes.

Afrika.

Forskningsresanden Gösta Moberg har från Nordafrika sänt keramik och korgarbeten, 42 föremål, från oasen Beni-Abbès i v. Algeriet, samt smycken och 31 lerkärl från s. Tunisien, bland de senare två väldiga, meterhöga krukor för vatten, spannmål eller dadlar. Sådana kärl gå i arv i familjerna i flera generationer och äro svåra att förvärva.

Konstnären Edvin Ollers har förärat en färgrik bröllopsdräkt från Tunisien och missionär Karl Ramstrand, Fria Missionen, en bunt järnmynt (s. k. kissi-pennies) från kissifolket i nv. Liberia.

Herr A. Anisimovs, Stockholm, har utökat sin gåva förra året med 18 föremål, hackor, musikinstrument m. m., som han hemfört från Elfenbenskusten(bauléfolket) och Franska Guinea (ful, malinke).

Herr Sigfrid Orre, Katanga, Belgiska Kongo, har hemsänt en komplett s. k. *ikishi*-dräkt (ansiktsmask, tröja, benkläder, vantar och fotbeklädnad) från chokwe i sv. Kongo, använd i omskärelsedanser och andra fester av religiös-magisk innebörd. I gåvan ingick ytterligare en *ikishi*-mask av annan typ (i trä skuret fågelansikte) samt en spåmans korg, likaledes från chokwe, innehållande 41 små föremål: figurer, skurna i trä och kalebasskal, små antilophorn, frukter m. m. Gåvans värde höjes av en medföljande utförlig förteckning över de olika föremålens betydelse och användning. Spådom är numera förbjuden och det var därför svårt för hr Orre att förvärva denna attiralj.

Konsulinnan Ethel Bolinder har utom den ovan nämnda samlingen från Indien skänkt 33 föremål från bushmän (pilar m. m.) och kaffrer, troligen zuluer (korgar, snusflaskor av olika typer m. m.). Även dessa föremål hemfördes av konsul Christian Bolinder på 1880-talet.

Miss E. Dora Earthy, Truro, Cornwall, som i fjol hade vänligheten skänka en liten samling från valenge och chopi i s. Portugisiska Östafrika, har översänt ytterligare 46 föremål från dessa folk, korgar och träkärl samt prydnadsföremål, huvudsakligen av glaspärlor av olika typer och ålder. En del av dessa smycken ha magisk innebörd.

Söderhavet.

Styrelsen för Prins Eugens Waldemarsudde har genom intendenten fil. dr Gustaf Lindgren överlämnat en dolk av ben (troligen kasuar) och en ornerad bambutub, båda från Nya Guinea, antagligen Sepik-området.

Kapten Yngve Eiserman, Kapstaden, har skänkt en skaftad stenyxa, en klubba, ett spjut och fyra pilar från Salomonöarna.

Docenten Olof Selling har överlämnat 11 föremål från sin resa i Australien 1949, stenredskap m. m., de flesta från wailbi-stammen i Centralaustralien. Det är numera sällan museet har tillfälle göra något nyförvärv från Australien och infödingarnas gamla kultur håller på att försvinna, varför denna gåva är av särskilt intresse.

Forskningsresanden fil. lic. Sten Bergman har haft vänligheten att under sin expedition till Holländska Nya Guinea även ihågkomma Etnografiska museet. Då han emellertid ej haft tillfälle överlämna sina förvärv därifrån före årets utgång, får omnämnandet av dem anstå till nästa års berättelse.

Inköp. av föremål

Asien.

Från Kina har förvärvats en vacker sidenrock med rika broderier, troligen från förra hälften av 1700-talet. Den är avsedd att komplettera museets stora samlingar av gravkammartextilier från manchudynastiens period.

Av japanska föremål ha inköpts två *netsuke* samt en målning, återgivande en västerländsk dam i japansk dräkt.

Vapensamlingarna ha utökats med ett svärd från Nepal, nio svärd och två knivar från Siam och Birma samt en båge från Persien med dekoration av ryttarfigurer.

Ett sällsynt förvärv utgöres av sju snidade träfigurer och en broderad väska från tjuktjerna.

Av forskningsresanden Rolf Blomberg ha inköpts 9 föremål, träskulpturer m. m. från Bali, Java och Holländska Nya Guinea.

Amerika.

Herr Rolf Blomberg har för inköpspris överlåtit 36 arkeologiska små guldföremål, näs- och öronprydnader m. m., från La Tolita, provinsen Esmeraldas, Ecuador. Genom honom har även förvärvats en arkeologisk samling från Atacames och La Tolita i provinsen Esmeraldas, omfattande 124 nummer, bl. a. krukor, stenyxor samt huvuden, figurer, stämplar och formar av lera.

Av A. B. Bukowskis Konsthandel har inköpts ett arkeologiskt lerkärl från Perus södra kust.

Afrika.

Förvärven genom inköp bestå av en träskulptur, stående kvinnofigur, från babembe, s. Franska Kongo, en större d:o från matambwe i s. Tanganjika-territoriet — numera nästan helt uppgångna i sina grannar makonde — samt dessutom tre andra gamla goda träskulpturer: en manlig och en kvinnlig figur från Man-folket (Liberia el. Elfenbenskusten) och en kort stav med antilop-

huvud från baila (N. Rhodesia). Härtill kommer en yxa (antagligen värdighetstecken), sannolikt från baluba, Belg. Kongo.

Söderhavet.

I en antikvitetsaffär i Stockholm har inköpts en träfigur från Påskön, enligt uppgift hemförd av en sjöman, som köpt den i Chile. Det är ytterst sällan, sådana fynd göras i Sverige.

Från skulptören Carl Fagerbergs sterbhus ha förvärvats två svärdliknande huggvapen av trä och sex spjut från Australien, hemförda av fil. dr Eric Mjöberg, samt tre spjut från Nya Guinea.

Nu nämnda inköp ha delvis skett genom räntemedel från Didrik Bildts och Carl von Platens fonder.

Förvärv genom byte.

Genom byte med Denver Art Museum, Denver, Colorado, ha mot dupletter från olika världsdelar erhållits 26 etnografiska föremål från Nordamerika. Avtal härom träffades med föreståndaren för nämnda museums etnografiska avdelning, mr F. H. Douglas, vid hans besök i Stockholm 1947 och Vetenskapsakademien gav tillstånd till bytet. De erhållna föremålen, som fylla luckor i museets stora nordamerikanska samlingar, omfatta bl. a. utmärkt vackra korgar, pärlstickerier och en synnerligen vacker vävnad, s. k. chilcat blanket, från nordvästkusten.

Understöd och penninggåvor.

Ur anslaget för utgivande av lärda verk har föreståndaren åter erhållit 600 kronor för fortsatt utgivande av »Statens etnografiska museum. Smärre meddelanden.» Nr 23 har utkommit under året (se nedan).

Styrelsen för Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse har även detta år tilldelat museet 2,000 kronor (slutligt anslag) för fortsatt utgivande av tidskriften Ethnos. Sedan 1940 har Stiftelsen med detta årliga anslag möjliggjort tidskriftens utgivande och museet och dess ledning står därför i en synnerligen stor tacksamhetsskuld till Stiftelsen.

Ethnos' framtid är alltjämt oviss, men dess existens under 1951 är säkrad, tack vare att den av direktören dr Axel Wenner-Gren stiftade The Viking Fund Inc. i New York genom dess vetenskaplige direktör dr Paul Fejos ställt 600 dollars (beräknad brist) till professor Lindbloms förfogande för tidskriftens utgivande under 1951.

Här må även nämnas att en anonym donator genom dr G. Montell överlämnat kronor 1,035: 81 till täckande av klichékostnader etc. för Ethnos 1950 (festskrift för dr Sven Hedin).

Humanistiska Fondens Nämnd har beviljat museet ett anslag av 2,000 kronor till katalogisering och bearbetning av en värdefull, på 1860-talet av den brasilianske läkaren F. da Silva Castro skänkt etnografisk samling från Brasilien. Arbetet utföres av grevinnan fil. kand. Aare-Ruth Mörner.

Föreningen Riksmusei Vänner har skänkt kronor 248: 65.

A. B. Fox Film, Stockholm, har överlämnat 200 kronor.

Alla under ovanstående rubrik och i denna berättelse i övrigt nämnda gynnare och vänner, myndigheter och institutioner såväl som enskilda, beder föreståndaren varmt att få tacka. Särskilt under nuvarande förhållanden med ökad dyrtid och därmed minskning av de ordinarie anslagens köpkraft kan denna hjälp ej skattas nog högt.

Gåvor till bildarkivet.

Civilingenjör Nils Gellerstedt har skänkt en fotografisk kopia av en stor världskarta (120 × 70 cm), utgiven i Amsterdam 1635.

Indiska legationen i Stockholm har förärat 3 kartor över Indien, bl. a. visande historiska minnesmärken.

Herr A. Anisimovs har skänkt tre etnografiska fotos från Brasilien samt 19 från Elfenbenskusten och andra delar av Franska Västafrika.

Folkhögskollärare Nils Dencker, Sköldinge, har överlämnat 37 st. av ingenjör Per Dusén i Kamerun tagna fotografier, samtliga på kartong.

Diverse fotografier och annat bildmaterial har vidare skänkts av The Horniman Museum, London, mr C. A. Burland, London, lektor Birger Bohlin, Halmstad, Nordiska Museet och Bonniers Månadstidning.

Docenten Olof Selling har ställt ett antal negativ från sin expedition till Australien och Nya Zeeland till förfogande för kopiering.

Nämnas må även att docenterna Sture Lagercrantz och Harry Tegnaeus, Uppsala, skänkt klichéer och klichéavdrag.

Depositioner.

H. M. Konungen har behagat deponera en arkeologisk samling från Mimbres Valley, New Mexico. Den utgöres bl. a. av sex lerkärl, vackert dekorerade i för denna del av Nya Mexico karaktäristiska stilar. Samlingen omfattar vidare verktyg av sten och ben samt prydnader av snäckskal, ben, turkos m. fl. stenarter.

Musikhistoriska museet har för obestämd tid framåt deponerat sina omfattande och värdefulla samlingar av utomeuropeiska mu-

sikinstrument. Då förteckning ännu ej överlämnats, kan närmare uppgifter här ej lämnas.

Med anledning av årets tillfälliga indiska utställning hade museet den stora förmånen att som deposition från Svenska Kyrkans Missionsstyrelse mottaga 15 st. gamla stenfigurer från Sydindien jämte 2 indiska trärelief er, 2 fragmentariska träskulpturer samt 8 tamuliska palmbladsböcker.

Herr Verner Lidvall, Peshavar, Pakistan, har deponerat en stenrelief, en stående Buddha, ett Buddhahuvud av Gandharatyp samt tre sidenjackor. Båda skulpturerna stamma från ruinplatser i nv. Indien.

Direktör Georg af Trolle, Stockholm, har deponerat en stor kinesisk sängfasad av trä med infällda målningar, fru D. Geijer, Uppsala, 2 kinesiska teaterdräkter av rikt broderat siden och herr E. Artberg, Stockholm, ett hattställ (?) av fint snidat Pekinglack.

Till den stora kinesiska utställningen i Det Danske Kunstindustrimuseum i Köpenhamn bidrog museet med några utvalda föremål: 5 st dräkter från 1600- och 1700-talen, en T'ang skiss samt äldre böcker och kartor. Vidare ha föremål utlånats till Stockholms Stadsmuseum, Statens Järnvägars Resebyrå, Evangeliska Fosterlandsstiftelsens missionsutställning i Östersund, Vilhelmina Hembygds- och Turistförening, Liljeholmens skola samt Universitetsbiblioteket, Uppsala.

Boksamlingen.

Museets boksamling har ökats genom byte, gåvor och inköp.

Följande institutioner etc. i utlandet ha översänt skrifter:

University of New Mexico, Albuquerque; Indisch Instituut, Amsterdam; Museum of Anthropology, University of Michigan, Ann Arbor; Sociedad Cientifica del Paraguay, Asunción; The Baroda State Museum and Picture Gallery, Baroda; Universidad del Atlantico, Instituto de Investigacion Etnologica, Barranquilla, Colombia; Basler Museum, Basel; Ciba Produkter, Basel; Museum für Völkerkunde, Basel; Seminar Schöneck, Beckenried, Schweiz; University of California Press, Berkeley; Museum für Völkerkunde, Berlin-Dahlem; Bernisches Historisches Museum, Bern; Cranbrook Institute of Science, Bloomfield Hills, Mich.; Instituto Etnologico y de Arqueologia, Bogotá; Scuola di studi storicoreligiosi della università di Roma, Bologna; University of Colorado Studies, Boulder; Museum für Natur-, Völker- und Handelskunde, Bremen; Anthropologická společnost, Brno; Ministère des Colonies, Bruxelles; Musée d'Ethnographie, Budapest; Universitetets etnografiska institut, Budapest; Instituto Etnico Nacional, Buenos

Aires; Universidad de Buenos Aires, Facultad de Filosofía y Letras, Instituto de Antropología, Buenos Aires; National Museum of Southern Rhodesia, Bulawayo; Norsk Folkemuseum, Bygdøy; Museum of Archaeology and Ethnology, Cambridge; Peabody Museum of American Archaeology and Ethnology, Harvard University, Cambridge, Mass.; The J. W. Jagger Library, The University of Cape Town, Cape Town; University of Cape Town; Chicago Natural History Museum, Chicago; University of Chicago, Department of Anthropology, Chicago; Pontificio Museo Missionario Etnologico, Città del Vaticano; Universidad de Santo Domingo, Ciudad Trujillo; Instituto de Antropologia, Faculdade de Ciências de Universidade, Coimbra; National Museums of Ceylon, Colombo; University of Missouri, Columbia, Missouri; Instituto de Arqueologia, Lingüistica y Folklore »Dr. Pablo Cabrera», Universidad Nacional de Córdoba, Córdoba, Argentina; Institut Français d'Afrique Noire, Dakar; Istituto di Paletnologia, Firenze; Rivista di Scienze Preistoriche, Firenze; Società Italiana d'Antropologia e Etnologia, Firenze; Frobenius-Institut, Frankfurt am Main; University of Florida, Gainesville, Florida; Instituto Indigenista Nacional, Guatemala; Sociedad de Geografía e Historia de Guatemala, Guatemala; Hamburgisches Museum für Völkerkunde und Vorgeschichte, Hamburg; Ecole Française d'Extrême-Orient, Hanoi; Bernice P. Bishop Museum, Honolulu; Osmania University, Hyderabad, Deccan, India; Uni-Ver, Organo de la Universidad Veracruzana, Jalapa, Mexico; The Israel Institute of Folklore and Ethnology, Jerusalem; Sudan Government, Khartoum; Museet for Koldinghus Len, Koldinghus; Sarawak Museum, Kuching; Det Danske Kunstindustrimuseum, Köpenhamn; Nationalmuseet, Den etnografiske Samling, Köpenhamn; The Government Printer, Lagos; Rijksmuseum voor Volkenkunde, Leiden; Museo Nacional de Historia, Lima; City of Liverpool Public Museums, Liverpool; Rhodes-Livingstone Museum, Livingstone; The Royal Anthropological Institute, London; The British Council, London; The Horniman Museum and Library, London; Société Polonaise d'Ethnologie, Lublin; Uniwersytet Marii Curie-Sklodowskiej, Lublin; Seminario de Historia Primitiva del Hombre, Madrid; Manchester Museum, Manchester; The American Anthropological Association, Menasha, Wisc.; Universidad Nacional de Cuyo, Mendoza; Sociedad Mexicana de Antropología, México; Fundamentalnaja Biblioteka, Akademija Nauk, Moskva; Museum für Völkerkunde, München; Rivista di Etnografia, Napoli; Musée d'Ethnographie, Neuchâtel; Peabody Museum, New Haven; Yale University, Department of Anthropology, New Haven; Yale University Press, New Haven; Museum of the American Indian, Heye Foundation, New York; The Viking Fund, New

York; Universitetets Etnografiske Museum, Oslo; Canada Department of Mines, National Museum of Canada, Ottawa; Pitt Rivers Museum, Oxford; International Museum Council, Paris; Société des Africanistes, Paris; Société des Américanistes, Paris; Société d'Ethnographie, Paris; Société des Océanistes, Paris; The University Museum, Philadelphia; Junta de Província do Douro-Litoral, Porto; Sociedade Portuguesa de Antropologia e Etnologia, Porto; Anthropos-Institut, Posieux-Froideville; Société des Amis des Sciences et des Lettres de Poznan, Poznan; Man in India, Ranchi; Museu Nacional, Rio de Janeiro; Museum voor Land- en Volkenkunde en Maritiem Museum »Prins Hendrik», Rotterdam; Museo Nacional de Costa Rica, San José; School of American Research, Museum of New Mexico, Santa Fé; Eusko-Jakintza, Sare, France; Instituto Panamericano de Geografía e Historia, Tacubaya, Mexico; Musée du Congo Belge, Tervuren; Tromsö Museum, Tromsö; Skandinavisk Museumsforbund, Trondheim; Biblioteca Central de la Universidad Nacional de Tucumán, Tucumán; Carnegie Institution of Washington, Washington; The Catholic University of America, Washington; Smithsonian Institution, Bureau of American Ethnology, Washington; Smithsonian Institution, Institute of Social Anthropology, Washington; Museum für Völkerkunde, Wien; Rollins College, Winter Park, Florida; Sammlung für Völkerkunde der Universität, Zürich; Institutet för nordisk etnologi vid Åbo Akademi, Åbo.

Svenska institutioner etc., som översänt skrifter:

Hedinexpeditionen har även detta år överlämnat värdefulla bokgåvor. Främst bör nämnas Yone Noguchi, Emperor Shomu and the Shosin samt The Ukiyoye Primitives.

Armémuseum; Kungl. Biblioteket; A. B. Ciba Produkter; Generalstabens Litografiska Anstalt; Göteborgs Museum; Jönköpings läns hembygdsförbund; Ibero-Amerikanska Institutionen, Göteborg; Livrustkammaren; Norrbottens läns hembygdsförening, Luleå; Folklivsarkivet, Lund; Kulturhistoriska Museet, Lund; Lunds Universitets Historiska Museum; Nationalmuseum; Naturhistoriska Riksmuseet; Nordiska Museet; Riksdagsbiblioteket; Riksmuseets Botaniska Avdelning; Riksmuseets Evertebratavdelning; Statistiska Centralbyrån; Stockholms Stads Statistiska Kontor; Svenska Institutet; Svenska Legationen, Mexico; Svenska Mongolmissionen; Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi; Tekniska Museet; Lärdomshistoriska Samfundet, Uppsala; Uppsala Universitets Geografiska Institution, Uppsala; Utrikesdepartementet; Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien; Östasiatiska Samlingarna.

Följande enskilda personer ha skickat skrifter:

Dr Pentti Aalto, Helsingfors, dr William R. Bascom, Evanston, Ill., mr U. A. Casal, Kobe, dr Jorge Dias, Porto, prof. J. R. Dos Santos Júnior, Porto, miss E. Dora Earthy, Truro, England, dr P. K. Gode, Poona, dr A. J. Hanna, Winter Park, Florida, dr M. D. W. Jeffreys, Johannesburg, prof. Ad. E. Jensen, Frankfurt am Main, prof. dr W. Krickeberg, Berlin, dr J. Kunst, Amsterdam, mag. phil. Eerik Laid, Stockholm, dr Frederico Lane, São Paulo, dr S. F. Nadel, Oxford, minister Ratan Nehru, Stockholm, prof. Léon Pales, Dakar, dr phil. I. Paulson, Stockholm, dr J. W. Phillipps, Wellington, New Zealand, dipl. ing. Willem Quarles, Stockholm, prof. H. D. Sankalia, Poona, dr R. U. Sayce, Manchester, prof. Antonio Serrano, Córdoba, prof. G. H. Stanley, Johannesburg, prof. Kustaa Vilkuna, Helsingfors, kurator H. F. E. Visser, Amsterdam, prof. D. Westermann, Berlin, dr Leslie A. White, Ann Arbor, Mich., Eugene C. Worman, Jr., Washington. — Optiker Otto Ahlström, skådespelaren Bengt-Åke Benktsson, Göteborg, civilingenjör J. Holger Graffman, fil. kand. K. G. Hultén, generalkonsul Sven Karell, Lima, doc. Sture Lagercrantz, Uppsala, doc. S. Linné, doc. G. Montell, fil. lic. Thure Nyman, Edsviken, fil. kand. fru Harriet Nyström, Skärblacka, minister Axel Paulin, fil. dr S. Wallin, envoyén C. A. H. Westring, Mexico, fru Alma Wortzelius.

Besökande.

Under året ha följande utländska forskare under en längre tid haft arbetsplats eller i övrigt bedrivit studier i museet:

Professor H. W. Bailey, Queen's College, Cambridge, England, har undersökt och transkriberat samlingarna av manuskript på papper och trä från Khotan, Östturkistan. På grundval av dessa studier skall han utgiva ett arbete i Hedinexpeditionens serie.

Fil. dr Toni Schmid har fortsatt sina forskningar i den tibetanska boksamlingen och förberett utgivandet av det tibetanska helgonet Milaraspas legend med texter och illustrationer tagna från museets tempelmålningar.

Fröken Chita de la Calle, Nationalmuseet, Mexico, har studerat museiteknik, administration, montering etc.

Bland övriga utländska besökare märkas:

Museidirektör Douglas A. Allan, Edinburgh, prof. Leo Bagrov, Stockholm, mr H. W. Bailey, Cambridge, bokförläggare Hans Brockhaus, Wiesbaden, mrs Henry F. Zipporah Dobyns, Tucson, Arizona, dr R. I. Fortune, Cambridge, herr Attilio Gaudio, Milano, dir. René Geulleot, Neuchâtel (museiteknik), prof. Gutorm Gjessing, Oslo, prof. Herbert E. Gregory, Honolulu, herr Willy

HESS, Winterthur, mr BILL HOLM, Seattle (masker från Nordvästamerika), mr HWANG TSU-YÜ, Kina, mrs JULIA KRENOW, Seattle, dr JAAP KUNST, Amsterdam, tandläkare MARTIN LAZARUS (mexikanska tänder), fru EDITHA LESSING, Berlin, dr ETHEL LINDGREN-UTSI, Cambridge, dir. JEAN LINIGER, Neuchâtel (museiteknik), prof. RALPH LINTON, New Haven, dr A. C. R. VAN DER MANDALE, Bloemendaal, Holland, dr ERICH MEYER, Hamburg, fröken OLGA M. MOSKOVLJEVIC, Belgrad (museiteknik), minister RATAN NEHRU och madame RAJAN NEHRU, Stockholm, fil. kand. KATHLEEN PAIN, Stockholm, dr H. H. PETRI, Bremen, mr and mrs W. A. PETTENGER, Chicago, skulptrisen IMME PURKHOLD, München, prof. R. N. SALAMAN, Royston, England, dr J. SINOR, Cambridge, generalkonsul dr THEODOR WANNER, Stuttgart, dr R. E. J. WEBER, Haag, herr PIERRE VERLET, Paris, mr STEPHEN WHEATLAND, Salem, Mass. (Söderhavs-saml.), dr H. F. E. VISSER, Amsterdam (Indonesien), dr JENS YDE, Köpenhamn m. fl.

Bland svenska besökande märkas:

D. D. M. M. Konungen och Drottningen (årets tillfälliga utställningar).

Landsantikvarien J. E. ANDERBJÖRK, Växjö, fru LISA BAUER (teceremonihuset), odont. dr ARNE BJÖRK, Västerås, fru G. BJÖRKMAN (battik), forskningsresanden ROLF BLOMBERG och fru EMMITA DE BLOMBERG, Quito, missionssekreterare HJALMAR BRUNDIN, Uppsala, dr phil. ERNST EMSHEIMER, fil. dr AGNES GEIJER, fil. lic. BO GYLLENSVÄRD (Östasien), marindirektör GUSTAF HALLDIN (båttyper), fil. lic. ÅKE HULTKRANTZ, intendenten doc. K. G. IZIKOWITZ, Göteborg, prof. OLOV JANSE, Paris, fru LISA JOHANSSON, Vilhelmina, generalkonsul och fru SVEN KARELL, Lima, ingenjör ÅKE KISTNER, konstnären WILHELM KÅGE, docent STURE LAGERCRANTZ, Uppsala, herr VERNER LIDVALL, Peshawar, Pakistan, fru SIGRID LINDGREN DE WEILER, Frankfurt am Main, dr rer. pol., fil. lic. KARL MALMSTEN, fru ULLA MOLIN (teceremonihuset), prof. HELGE NELSON, Lund, minister AXEL PAULIN, konsulinnan GRETA PERSSON, Guatemala, missionär KARL RAMSTRAND, Siringe, prof. AXEL L. ROMDAHL, Göteborg, fil. dr STIG RYDÉN, Göteborg, missionär GÖSTA SANDBERG, Pålstorp, komminister PAUL SANDEGREN, pastor HARALD VON SICARD, Uppsala (afrikansk litteratur), prof. CARL SKOTTSBERG, prof. HELMER SMITH, fil. dr VIVI SYLWAN, Göteborg, fil. stud. LENNART SÖDERBERG (eskimåer), herr GEORG SÖDERBOM, fil. lic. JAN SÖDERSTRÖM, docent HARRY TEGNAEUS, Uppsala (Africa), fil. stud. fru GERD TÖRNBERG (musikinstrument), fil. dr SIGURD WALLIN, fru ULLA WENNERBERG (afrikansk skulptur), pastor K. G. J. WIDMARK, Uppsala, ingenjör BERTIL WIMMERCRANTZ (kinesisk myntlitteratur), herr TORGNY ÖBERG.

Utställningar m. m.

Under året ha anordnats två tillfälliga utställningar. Den första, »Folklig konst och konsthantverk från Indien» öppnades den 28 januari, i samband med Indiens självständighetsförklaring. Den andra, som öppnades den 18 mars, bestod av ett urval ur de av professor Gustaf Bolinder 1949 hemförda samlingarna från Angola, Portugisiska Östafrika, Syd-Rhodesia och Swaziland. Dessa utställningar höllos öppna till fram i oktober.

De ständiga visningslokalerna ha som förut varit öppna alla dagar utom måndagar, därav tre söckendagar mot avgift.

Liksom under föregående år ha de utställda samlingarna förevisats för skolklasser. Under såväl vår- som höstterminen ha demonstrationerna för folkskoleklasser på uppdrag av Folkskoledirektionen i Stockholm utförts av fil. kand. Bo Sommarström. 152 klasser med 3,847 elever deltogo. Sammanlagda antalet besökande skolelever var 5,730. Följande andra gruppbesök märkas: Svenska Orientsällskapet, Svensk-Indiska Föreningen, Samlarföreningen Nordstjärnan, Kungl. Tekniska Högskolans arkitektelever, Stockholms Högskolas Kursverksamhet, Teckningslärareinstitutet, Brunssons Vävskola, Konstfackskolan, Berghs Reklamskola, Stockholms Stads Lärlings- och Yrkesskolor, Birkagårdens Folkhögskola, Svenska Museimannaföreningens aspiranter, Andrea Eneroths Högre Handarbetsseminarium, Södra K.F.U.K:s seminarium. International Council of Museums (ICOM) expertkommitté, som i maj sammanträdde i Stockholm, avlade även ett studiebesök på museet.

För åtskilliga grupper utfördes visningarna av assistenterna och herr Axel Törnblom.

Totala besökandeantalet var under året 21,748.

Publikationer.

Helt eller delvis grundade på material i museet eller utarbetade vid detta ha följande publikationer utkommit under året:

Aalto, P., Notes on the Altan Gergel. Studia Orientalia edidit Societas Orientalis Fennica XIV: 6. Helsingfors 1950. 26 s.

——, Notes on the collection of Mongolian books in the Ethnographical Museum of Sweden, Stockholm. Ethnos 1950, 14 s., 3 fig.

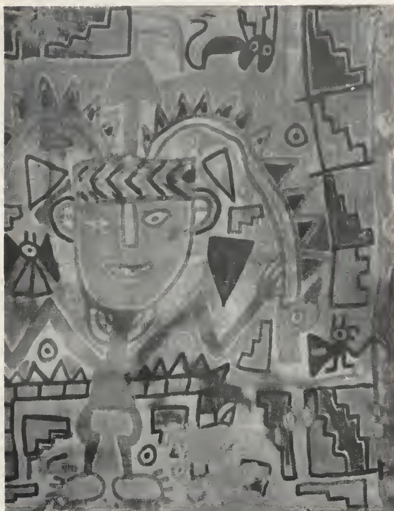
Ahlström, O., Chinese spectacles. The Optician. London 1950. 8 s., 6 fig.

Lindblom, G., Carved initiation sticks and bows from Taveta, Kenya Colony. Statens Etnografiska Museum. Smärre Meddelanden N:r 23. Stockholm 1950. 30 s., 12 fig.

LINNÉ, S., Dental decoration in ancient Mexico. II. Ethnos 1950. 7 s., 2 fig.
——, Radiocarbon dates. Ethnos 1950. 7 s., 1 fig.
MARINGER, J., Contribution to the prehistory of Mongolia. The Sino-Swedish expedition, Publ. 34, VII. Archaeology 7. Stockholm 1950. XII + 216 s., 40 pl., 52 fig., 1 karta.
MONTELL, G., A sketch from the T'ang period. Ethnos 1950. 6 s., 3 fig., 1 pl.
SCHMID, TONI, The life of Milaraspa in a picture series. Ethnos 1950. 21 s., 7 fig.
SÖDERBOM, G., The Mongolian game Norobo or Cindi. Ethnos 1950. 6 s., 1 fig.
VISSER, H. F. E., Aziatische Kunst in Scandinavië. Bulletin, Vereeniging van Vrienden der Aziatische Kunst, Museum van Aziatische Kunst, Stedelijk Museum, Nieuwe Serie No. 30, Amsterdam 1950. 9 s., 14 fig.

Tidskriften Ethnos har utkommit med sin femtonde årgång, två dubbelhäften, omfattande 224 s., 66 fig. och 2 planscher. Den är tillägnad dr SVEN HEDIN med anledning av hans 85-årsdag.

Gerhard Lindblom.

Detalj av en målad vävnad. Gravfynd från Perus kustland.
(Gåva).

Huvuden av lergods. La Tolita, provinsen Esmeraldas, Ecuador. Gåva av Rolf Blomberg.

Gjutform för lerhuvud och lerstämpel. La Tolita, provinsen Esmeraldas, Ecuador.

Svärdfästen av ben från Siam och östra Birma (det längst till vänster).

Träfigurer, den största 110 cm. Man-folket, ö. Liberia.

Stat för Statens Etnografiska museum.

Budgetåret 1951—1952 enl. K. br. den 15 juni 1951.

Inkomster.

Statsanslag:

VIII B. 24. Avlöningar, förslagsanslag:		
1) Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	38,300: —	
2) Avlöningar till icke-ordinarie personal	54,200: —	
3) Rörligt tillägg	8,900: —	
Beräknad brist å avlöningar till ord.tjänstemän . .	900: —	102,300: —
VIII B. 25. Omkostnader, förslagsanslag:		
1) Sjukvård m. m., förslagsvis	400: —	
2) Expenser	36,600: —	37,000: —
VIII B. 26. Underhåll och ökande av samlingarna m. m., reservationsanslag:		
1) Tjänsteresor i Sverige	250: —	
2) Ordnande, vård och förkovran av samlingarna . .	4,750: —	5,000: —
	Kronor	144,300: —

Utgifter.

A. *Avlöningar:*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän.

	Lönegrad	Löneklass	Enligt stat	
1 professor och föreståndare	37	40	19,056: —	
1 museiassistent	26	29	13,224: —	
1 museibiträde	11	14	6,336: —	
Vikariatsersättningar			584: —	39,200: —

2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.

a) E. o. tjänstemän:

1 museiassistent	26	29	13,224: —	
1 museibiträde	11	14	6,336: —	
1 hantverkare	10	12	5,820: —	
1 nattvakt	9	12	5,820: —	
			Transport	39,200: —

	Transport	39,200: —
b) Övriga utgifter:		
1 skrivbiträde	2,200: —	
1 eldare	6,636: —	
1 tillsyningsman för museets byggnader	200: —	
Bevakningsbiträden	10,000: —	
Vikariatsersättningar och diverse handräckning m. m.	3,964: —	54,200: —
3. Rörligt tillägg		8,900: —
B. *Omkostnader:*		
1) Sjukvård	400: —	
2) Bränsle, lyse och vatten	19,000: —	
3) Övriga expenser	17,600: —	37,000: —
C. *Underhåll och ökande av samlingarna:*		
1) Tjänsteresor i Sverige	250: —	
2) Ordnande, vård och förkovran av samlingarna	4,750: —	5,000: —
	Kronor	144,300: —

Statens etnografiska museum i september 1951.

H. Froste.

Uppsala 1951. Almqvist & Wiksells Boktryckeri AB 514122